

kan man beklage, at Vellev har valgt ikke at resumere de tidligere forskningsdiskussioner om, hvem der er hvem af de ukomplette skeletter i de to skrin. Læseren må gå andetsteds hen for at finde argumentationen for, at det sandsynligvis er kong Knuds skelet, de to antropologer har undersøgt.

Georg Søndergaards afsluttende bidrag om brugen af personnavnet Knud fra 1100-tallet til vore dage afslører ikke særlig opsigtsvækkende variationer.

Det er et smukt og værdigt minde, man her har sat kong Knud. Men man savner i visse henseender et videre udsyn. Kan Gregor VII's breve til Harald Hén tolkes så konkret, som Breengaard gør, uden at analysere dem i sammenhæng med reformpavens øvrige korrespondance? Kan 1085-gavebrevet til Lunde-kirken bære de konstruktioner, der bliver bygget på det, uden en nøje sammenligning med privilegeringen af kirken i Nordeuropa generelt i denne periode? Er det en luthersk bias, der gør, at den ikonografiske analyse i så ringe grad tager hensyn til kirkekunstens sammenhæng med liturgien? Og hvorfor er der ikke en artikel, der ser Knuds hagiografi i relation til andre nordeuropæiske, højmiddelalderlige kongehelgener – et emne, der har været genstand for en ganske livlig forskning i de senere år?

Der er fortsat mange forskningsmuligheder omkring Knud den Hellige. *Knuds-Bogen* er et godt udgangspunkt for den, der vil tage fat på dem.

Michael H. Gelting

BERTIL WIBERG (udg.): Bistum Roskilde und Rügen. Roskilde, Roskilde Stiftsblad, 1987. 156 s. Ill. 100 kr.

Set fra faghistorikerens synspunkt forekommer symposieberetningen »Bistum Roskilde und Rügen« måske en lidt uvant blanding af artikler af arkæologisk/historisk art og mere religiøst betingede indlæg. Ikke desto mindre indeholder bogen bidrag, der må anses for særdeles relevante for fagmanden, og det må i høj grad hilses velkomment, at man har magtet at etablere et symposium på tværs af politiske og faglige skel.

Mødets emne var Rügen, først og fremmest som del af Roskilde bispesæde, altså fra Valdemar den Stores erobring af øen til reformationstiden. Allerede her viser de forskellige forskningstraditioner sig; i de tyske indlæg dateres det danske togt til 1168, mens danskerne har fastholdt året 1169!

Norbert Buske giver i artiklen »Rügen i spændingsfeltet mellem danske, slaviske og tyske interesser« et historisk overblik over området udvikling fra de slaviske stammers indvandring i 500-tallet til den danske erobring i det 12. årh.; i sin brede orientering, med inddragelse af såvel historiske og arkæologiske som kirkehistoriske kilder, er artiklen ganske moderne i sin form, men – og dette skyldes for en stor dels vedkommende det begrænsede omfang – den lader også en hel del spørgsmål ubesvarede. Ukommenteret er f.eks. antydningen af en hemmelig overenskomst mellem kong Valdemar og fyrst Jaromar, rettet imod Henrik Løve, i tiden op mod den danske erobring af Rügen. – Fra dansk side savner man endvidere en omtale af Hellmuth Andersens undersøgelser i Alt-Lübeck, ligesom konstateringen af landsbykirken Schaprodes hedenske stiltræk

med fordel kunne have været kombineret med Løfflers undersøgelser sammesteds (Løffler bliver dog nævnt i G. Baiers artikel om den danske indflydelse i kirkebyggeriet på Rügen).

En grundig og solid gennemgang af Absalons stilling i den nyere kirkehistoriske forskning gives af *Kai Hørby*. Indlægget blev skrevet kort tid før to væsentlige disputatser om Saxo fremkom, men behandler alligevel en hel del af de problemstillinger, der uddybes i de to afhandlinger. – Interessant er betragtningen over det særprægede forhold, at Saxo bruger ordet »for nylig« (nuper) om indførelsen af kristendommen i Danmark. For Saxo lå denne jo længere tilbage rent kronologisk end stavnsbåndets ophævelse gør for os idag, og der er næppe nogen tvivl om – som Hørby skriver – at Saxo må have tænkt på noget andet end selve tidsafstanden. En lille ting i Hørbys indlæg kan måske undre; det er konstateringen af, at Absalon »selvfølgelig« ikke deltog aktivt i stridighederne. Nok har bispens lille økse vel været en prydsøkke, men han har sandelig haft gode familietraditioner indenfor det krigeriske, og et andet af det 12. årh.'s slag, slaget ved Fodevig, viser jo tydeligt, at bisperne ikke afstod fra aktiv handling!

Jan Skamby Madsen fortæller om Fribrødreå-fundet, udmærket og detaljeret, mens Joachim Wächter redegør for den vekslende indflydelse Rügen i kirkelig henseende var underkastet i det 12. og det 13. årh. (her savnes måske henvisning til de middelalderlige regnskaber fra Roskilde og endvidere til Troels Dahlerups kirkeorganisatoriske undersøgelser for Roskilde stift).

I et mindre indlæg redegør *Niels Jørgen Poulsen* for en række sydsjællandske kirker, og bogen afsluttes naturligt med *Martin Schwartz Laustens* artikel om stridighederne på reformationstiden og rettighederne til de rügensiske kirker, i særdeleshed til indtægterne heraf.

Havde bogen været lidt større, havde man gerne set et bidrag om den kortstogstanke, der bl.a. må have ligget bag 1169 og kristningen af rygboerne. Videre var der også et par yngre danske forskere, der netop har beskæftiget sig med disse ting, hvis bidrag ville have været et ekstra plus for symposiet. Alt i alt må det alligevel siges at være en vellykket bog, der er kommet ud af mødet i Roskilde, også hvad angår bogens lay-out.

Peter Pentz

SVEND RANVIG: *Sorøkrøniken I-II*. Kbh., Finn Jacobsens Forlag, 1986–1987. 280 + 327 s.

Værket henvender sig til den begrænsede, men dog ikke helt snævre kreds af danske der har et eller andet forhold til stedet Sorø. Det udkom i 400-året for kong Frederik II.s oprettelse af en kongelig fri skole på stedet, i bygningerne fra det gamle cistercienserkloster. Svend Ranvigs bog er i første bind en lokalhistorisk oversigt der i samtidshistorien naturligt nok antager erindrings karakter, eftersom forfatteren både er en gammel elev fra Sorø Akademis Skole og fra 1944 til sin pensionering i 1985 har været lærer ved skolen. Værket er en gammel soraners taknemmelighedserklæring til skolen og stedets traditioner. Det historiske perspektiv er opgaven medfødt. Hele andet bind er en samling af vigtige